

Miljö- och energidepartementet
103 33 STOCKHOLM

Datum: 2015-10-09
Vår referens: 2015/1387/10.1
Er referens: M2015/1539/S

m.registrator@regeringskansliet.se

niclas.damm@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet **Vägar till ett effektivare miljöarbete (SOU 2015:43)**

SMHI har getts möjlighet att yttra sig över betänkandet **Vägar till ett effektivare miljöarbete**, slutbetänkande av Miljömyndighetsutredningen. Regeringen vill ha synpunkter på förslagen i betänkandet, särskilt på förslagen om miljömålen i myndighetsstyrningen, vattenförvaltning av kvaliteten på vattenmiljön samt miljöforskningens tillgänglighet.

SMHI betalar inte ut statsbidrag

Vi noterar i avsnitt 6.2.4 att hänsyn tagits till förtydligandet vi gjorde i yttrandet över Miljömyndighetsutredningens delbetänkande SOU 2014:66 om att bidragsutbetalningar från SMHI *inte* sker på uppdrag av regeringen och *inte* finns beskrivet varken i instruktion eller i regleringsbrev. Detta har dock inte tagits hänsyn till i kapitel 11.3 *Regeringens myndighetsstyrning – finansiell styrning i flera led*. Vi vill förtydliga att SMHI *inte* betalar ut statsbidrag.

Inomstatliga bidrag

SMHI ser både för- och nackdelar med förslaget att de inomstatliga bidragen mellan exempelvis Havs- och vattenmyndigheten och SMHI istället skulle tilldelas SMHI i form av direkta anslag/anslagsposter.

Fördelarna med förslaget är att om omvägen via en annan myndighet skulle tas bort skulle kunna effektivisera dialogen mellan anslagsgivaren regeringen och anslagsmottagaren SMHI; det skulle bli enklare för SMHI och mindre administration för både SMHI och de andra myndigheterna. En nackdel, eller risk, är att den värdefulla dialogen mellan myndigheterna om verksamheten kan ändra karaktär, eller i vart fall inte bli lika effektiv som den är idag.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, 601 76 NORRKÖPING

Besöksadress Folkborgsvägen 17 Tel 011-495 80 00 Fax 011-495 80 01

SMHI
Anton Tamms väg 1 4 tr
194 34 UPPLANDS VÄSBY

SMHI
Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

SMHI
Hans Michelsensgatan 9
211 20 MALMÖ

SMHI
Universitetsallén 32
851 71 SUNDSVALL

Medel för forskning på SMHI

SMHI ser stora fördelar med att ha forsknings- och utvecklingsverksamhet integrerat i myndigheten. I avsnitt 9.1.2 *Förvaltningsmyndigheterna och forskningen* står att SMHI använde 29 miljoner kronor till forskning och utveckling under 2014, med hänvisning till budgetpropositionen för 2015, utgiftsområde 16. Vi vill påpeka att angiven årssiffra är fel då den tabell som hänvisas till anger året 2015 (och inte året 2014) och att belopp som framgår i budgetproppen är just budgeterade siffror och inte utfall.

Beloppet som SMHI använder för forskning uppgår snarare till cirka 100 miljoner kronor per år. De 29 miljonerna som redovisas i slutbetänkandet utgör den del av SMHIs anslag som går direkt till forskning. Denna del används bland annat för motfinansiering i EU-projekt och högpresterande datorer för forskningsändamål.

Miljömålen i myndighetsstyrningen

SMHI tar fram viktiga och omfattande beslutsunderlag när det gäller exempelvis miljökvalitetsmålen: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård. SMHI:s expertkompetens inom meteorologi, hydrologi, oceanografi och klimat utgör en betydelsefull del i miljömålssystemet. SMHI anser att om formuleringen ”SMHI ska ta fram beslutsunderlag som bidrar till att miljökvalitetsmålen nås” skall utgå ur institutets instruktion bör formuleringen ersättas med annan formulering innehållande miljö-begrepp eftersom begreppen ”miljö” och ”miljökvalitetsmål” annars helt skulle saknas i instruktionen. SMHI tillstyrker förslaget om att det i myndigheternas instruktioner formuleras verksamhetsanpassade uppgifter som i sin tur bidrar till att nå generationsmålet och de sexton miljökvalitetsmålen.

SMHI tillstyrker förslaget om att det i myndighetsförordningen tillförs en ny uppgift som innebär att det i myndighetsledningens ansvar ska ingå att se till att verksamheten främjar en hållbar utveckling och bidrar till att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås.

Vi tycker att det är angeläget att utveckling sker avseende integrering av miljökvalitetsmålen i regeringens och myndigheternas arbete med de globala hållbarhetsmålen Sustainable Development Goals (SDGs).

Vattenförvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

SMHI bedriver sedan 2008 omfattande verksamhet inom den svenska vattenförvaltningen och erhåller ett särskilt bidrag för att finansiera dessa. I detta arbete har SMHI fortlöpande kontakter med olika beslutsnivåer inom vattenförvaltningen för att tillgodose behovet av stöd. Genom åren, och i synnerhet efter bildandet av Havs- och vattenmyndigheten, har en fungerande arbetsgång vuxit fram där ansvar fördelas på olika skalor.

SMHI anser att arbetet idag fungerar väl och att en omorganisation enligt förslaget i kapitel 11.5 *Vattenförvaltning av kvaliteten på vattenmiljön* skulle innebära stora tidsförluster inom vattenförvaltningsarbetet. Det skulle också medföra att

åtgärdsarbetet fördröjs ytterligare. Däremot instämmer SMHI i att benämningen "vattenmyndighet" är mindre bra när en nationell myndighet har liknande namn ("Havs- och vattenmyndigheten"). En bättre benämning skulle kunna vara "Vattendistriktstyrelse" (jämför Tysklands "Kommission zum Schutz der Flussgebietseinheiten"/"River Basin Commissions"). SMHI avstyrker att Havs- och vattenmyndigheten övertar även det regionala ansvaret för vattenförvaltningen i Sverige eftersom detta riskerar att motverka ett av huvudsyftena med EUs ramdirektiv för vatten, det vill säga en tydlig regional/lokal förankring inom åtgärdsarbetet i varje vattendistrikt. SMHI befärar att en centralisering av den svenska vattenförvaltningen skulle försvåra kontakterna med lokala aktörer inom åtgärdsarbetet. En annan aspekt är att de dominerande miljöproblemen uppvisar regionala skillnader i landet. I de södra delarna är övergödningsproblematik och fysisk påverkan på vatten inom jordbruksområdena en viktig fråga, medan andra miljöproblem, såsom kraftverksregleringar och skogsbruk, har större tyngd i de norra delarna. Även om det finns vissa samordningsvinster genom en centralisering så kommer stora regionala skillnader att bestå, vilket sammantaget talar för en regionalt förankrad organisation för genomförandet av vattenförvaltningen.

Miljöforskningens tillgänglighet

SMHI bedriver tillämpad forskning inom meteorologi, hydrologi, oceanografi och klimat. Kunskap, modeller och verktyg som beskriver processer i atmosfären, i havet och på land behövs för att SMHI ska kunna ta fram beslutsunderlag med praktisk samhällsnytta för många områden i samhället.

SMHI anser att det är angeläget att göra miljöforskningen från skilda grupper och discipliner både mer tillgänglig och mer lättanvänd. Miljöforskningen vid myndigheter som SMHI och stiftelser som till exempel SEI och IVL, är huvudsakligen tillämpad och ofta explicit efterfrågad av olika användare i samhället. Vi ställer oss positiva till förslaget om att ge Formas uppgiften att utvärdera sådan tillämpad forskning tillsammans med forskning från universitet och högskolor. Detta skulle förenkla användandet både i samhället och för forskare inom den samlade miljöforskningen. Det produceras en stor mängd vetenskapliga publikationer och rapporter inom svensk miljöforskning. Dessa skulle bli lättare att överblicka och ta åt sig om de skulle sammanställas och syntetiseras i högre utsträckning än vad som ryms i nuvarande uppdrag till Formas.

Generaldirektör Rolf Brennerfelt har beslutat i detta ärende som beretts av Elin Fridahl, Geir Varlid, Niclas Hjerdt, Lars Gidhagen och Bernth Samuelsson. SMHIs ledningsgrupp har deltagit vid den slutliga handläggningen.

Rolf Brennerfelt
Generaldirektör